LÖG

um sérstakt lögsagnarumdæmi í Austur-Skaftafellssýslu.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Austur-Skaftafellssýsla skal vera sérstakt lögsagnarumdæmi.

2. gr.

Lögreglustjóri Hafnarhrepps verður sýslumaður Austur-Skaftafellssýslu.

Hann hefur á hendi sömu störf og öðrum sýslumönnum eru falin í umdæmum sínum og með þeim kjörum, sem þeim eru ákveðin. Jafnframt breytist embættisheiti sýslumannsins í Skaftafellssýslu í samræmi við hina breyttu skipan lögsagnarumdæma.

3. gr.

Dómsmálaráðherra skipar fyrir um, hvernig málum þeim við núverandi embætti sýslumannsins í Skaftafellssýslu, sem varða hagsmuni Austur-Skaftafellssýslu og ekki eru útkljáð, þegar lög þessi öðlast gildi, skuli skipt milli sýslumannsembættanna.

4. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1977. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 15 13. apríl 1973, um lögreglustjóra í Hafnarhreppi.

Gjört í Reykjavík 25. maí 1976.

Kristján Eldjárn.
(L. S.)

Ólafur Jóhannesson.

28. maí 1976. Nr. 57.

LÖG

um námslán og námsstyrki.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Lánasjóður íslenskra námsmanna, hlutverk hans og stjórn.

1. gr.

Meginhlutverk Lánasjóðs íslenskra námsmanna er að veita íslenskum námsmönnum, sem hafa þá námsgráðu eða hafa að baki jafnlangt nám sem á hverjum tíma er krafist til háskólanáms hérlendis, fjárhagsaðstoð til framhaldsnáms. Enginn getur orðið námsaðstoðar aðnjótandi nema framhaldsnám sé þegar hafið.

2. gr.

Ráðherra er heimilt að ákveða með reglugerð að nemendur tiltekinna skóla eða einstakir árgangar þeirra skuli njóta námsaðstoðar samkvæmt lögum þessum enda sé slíkri fjárþörf mætt með sérstakri fjárveitingu.

Lánasjóði er heimilt að veita fjárhagsaðstoð öðrum námsmönnum en þeim, sem tilgreindir eru í 1. gr. og 1. mgr. þessarar greinar, enda hafi námsmenn þessir náð a. m. k. 20 ára aldri á því almanaksári þegar lán eru veitt, stundi sérnám og geti ekki að mati sjóðsstjórnar haldið áfram námi án slíkrar fjárhagsaðstoðar. Þrátt fyrir skilyrði 1. gr. er lánasjóði heimilt að veita fjárhagsaðstoð til náms erlendis verði hliðstætt nám eigi stundað á Íslandi.

3. gr.

Stefnt skal að því að opinber aðstoð við námsmenn samkvæmt lögum þessum nægi hverjum námsmanni til að standa straum af eðlilegum náms- og framfærslukostnaði þegar eðlilegt tillit hefur verið tekið til tekna námsmanns og maka hans, fjölskyldustærðar, framfærslukostnaðar í því landi þar sem nám er stundað, lengdar árlegs námstíma og annarra atriða er áhrif kunna að hafa á fjárhagsstöðu námsmanns. Nánari ákvæði um úthlutun námslána og styrkja skulu sett skv. ákv. 16. gr.

4. gr.

Ráðherra skipar stjórn sjóðsins þannig:

Einn skv. tilnefningu Stúdentaráðs Háskóla Íslands, einn skv. tilnefningu annarra námsmanna hérlendis sem undir lögin falla, einn skv. tilnefningu SÍNE, einn skv. tilnefningu fjármálaráðuneytisins og tvo án tilnefningar og skal annar þeirra vera formaður stjórnarinnar. Um tilhögun á tilnefningu fulltrúa námsmanna hérlendis skal nánar ákveðið í reglugerð.

Stjórnin skal skipuð til fjögurra ára í senn, nema fulltrúar námsmanna, sem skipaðir eru til tveggja ára.

Varamenn í stjórn sjóðsins skulu skipaðir með sama hætti og til jafnlangs tíma.

Verði atkvæði jöfn við afgreiðslu mála í stjórn sjóðsins sker atkvæði formanns úr.

Ráðherra ræður framkvæmdastjóra til fjögurra ára í senn að fengnum tillögum sjóðsstjórnar. Sjóðsstjórn ræður annað starfsfólk að fenginni heimild ráðuneytisins, sbr. og ákvæði laga nr. 97/1974.

5. gr.

Hlutverk stjórnar sjóðsins er:

1. Að veita námsmönnum námslán af því fé sem sjóðurinn hefur til ráðstöfunar á hverjum tíma.
2. Að annast úthlutun námsstyrkja samkvæmt III. kafla laga þessara.
3. Að annast fjármál sjóðsins og gerð fjárhagsáætlana.
4. Að annast gagnasöfnun varðandi þörf námsmanna á opinberri aðstoð.

Útborgun lána, innheimtu vaxta og afborgana og aðra daglega afgreiðslu er stjórn sjóðsins heimilt að fela bankastofnun.

Bókhaldi skal haga skv. fyrirmælum ríkisbókhalds, sbr. lög nr. 52/1966.

Árlegur rekstrarkostnaður greiðist af fé sjóðsins.

II. KAFLI

Um námslán og námsstyrki.

6. gr.

Fyrsta námsaðstoð skal aldrei veitt fyrr en námsmaður hefur skilað vottorði um tilskilda skólasókn og námsárangur á yfirstandandi skólaári. Sjóðsstjórn er

heimilt að veita námsmönnum erlendis víxillán, svo og námsmönnum hérlendis, ef sérstaklega stendur á, sbr. 4. mgr. 7. gr.

Námsmaður skal að jafnaði hafa heimild til að taka lán á hverju misseri meðan hann er við nám, þó ekki lengur en hæfilegur námstími er talinn í þeirri grein og í þeim skóla sem námið er stundað í. Þó skulu námslán (eða styrkir) ekki veitt nema framvinda náms sé með eðlilegum hætti.

Námsmenn þeir, er fá lán úr sjóðnum, skulu leggja fram yfirlýsingu tveggja manna um að þeir taki að sér sjálfskuldarábyrgð á endurgreiðslu lánsins ásamt verðtryggingu þess. Stjórn sjóðsins ákveður hvaða skilyrði ábyrgðarmennirnir skuli uppfylla.

7. gr.

Lán úr sjóðnum skulu verðtryggð. Verðtrygging er miðuð við breytingar á vísitölu framfærslukostnaðar skv. ákv. laga nr. 1/1959 og nr. 70/1967 og reiknast verðtrygging frá næsta „gildistökudegi vísitölu" eftir að hvert lán var tekið og til næsta gildistökudags áður en lán er endurgreitt. „Gildistökudagur vísitölu" í þessu sambandi telst 1. dagur næsta mánaðar eftir þann mánuð sem útreikningur framfærsluvísitölu hverju sinni er miðaður við, sbr. nú 2. gr. laga nr. 70/1967.

Verði breyting á grundvelli vísitölu framfærslukostnaðar skal þriggja manna nefnd ákveða hvernig vísitölur skv. nýjum og breyttum grundvelli skulu tengdar eldri vísitölum. Skal nefndin þannig skipuð: Fjármálaráðuneytið tilnefnir einn nefndarmann, Hæstiréttur annan, en hagstofustjóri skal vera formaður nefndarinnar.

Lán veitt gegn yfirlýsingum ábyrgðarmanna, sbr. 3. mgr. 6. gr., falla öll í gjalddaga ári eftir „námslok", sbr. 3. mgr. 16. gr. Lánþegi á þá rétt á að greiða skuldina, þ. e. höfuðstól og verðtryggingu, með skuldabréfi. Skuldabréf þetta skal verðtryggt á sama hátt og lán úr sjóðnum, sbr. 1. og 2. mgr. þessarar greinar. Skal það vera afborgunarlaust fyrstu tvö árin en að öðru leyti verði endurgreiðslum hagað skv. 8. og 9. gr.

Sjóðsstjórn er heimilt að veita námsmönnum námsaðstoð til bráðabirgða með víxilkaupum gegn venjulegum víxilvöxtum, sbr. 1. mgr. 6. gr., til greiðslu á tímabundnum námskostnaði enda uppfylli námsmenn almenn skilyrði til námsaðstoðar og endurgreiðist fjárhæðin með námsaðstoð sem veitt verður síðar samkvæmt almennum reglum.

8. gr.

Árleg endurgreiðsla af skuldabréfi skv. 3. mgr. 7. gr. nemi hið minnsta 40 000 kr., þó eigi hærri upphæð en nemur eftirstöðvum láns og verðtryggingar. Hafi lánþegi notið námsaðstoðar skv. lögum þessum skemur en fjögur ár skal árleg endurgreiðsla skv. þessari málsgrein þó ekki nema hærri fjárhæð en 10 000 kr. vegna hvers byrjaðs námsárs sem námsaðstoð hefur verið veitt til. Upphæðir þessar skulu breytast í réttu hlutfalli við þær breytingar er verða kunna á vísitölu framfærslukostnaðar, sbr. 1. og 2. mgr. 7. gr. Vísitala framfærslukostnaðar er nú 507 stig og miðast upphæðir í 1. og 2. málslið þessarar málsgr. við þá vísitölu.

Hafi lánþegi haft hærri vergar tekjur til skatts, sbr. 25. gr. laga nr. 68/1971, sbr. og 9. gr. laga nr. 11/1975, næsta ár á undan afborgunarári en nemur viðmiðunartekjum þess árs, sbr. 9. gr., skal hann greiða aukaafborgun skv. 3. mgr. 9. gr. auk afborgunar skv. 1. mgr. þessarar greinar. Aukaafborgunin skal þó aldrei vera svo há að samanlögð upphæð afborgunar skv. 1. mgr. og aukaafborgunar nemi meiru en 10% vergra tekna til skatts.

Við útreikning aukaafborgana skal miðað við vergar tekjur hjóna samanlagðar. Séu hjón bæði lántakar skulu þau greiða árlega hálfa endurgreiðslu skv. 1. mgr. af láni hvort um sig. Aukaafborgun skv. 2. mgr. skal að hálfu heimt til greiðslu lána hvors þeirra. Ákvæði þessarar málsgreinar eiga einnig við um sambýlisfólk

sem skattlagt er skv. 1. málslið 5. mgr. B-liðar 25. gr. laga nr. 68/1971, sbr. 9. gr. laga nr. 11/1975.

Endurgreiðslur skulu standa yfir í 20 ár hið lengsta. Eftirstöðvar lánsins eru þá óafturkræfar, sbr. þó ákvæði 11. gr.

Ráðherra getur sett reglur er heimila stjórn Lánasjóðsins að gefa undanþágur frá endurgreiðslureglum ef sérstakar ástæður eru til. Stjórn sjóðsins er og heimilt að leyfa örari endurgreiðslur sé þess óskað.

Heimilt skal að fella niður kröfur á dánarbú látinna námsmanna samkvæmt nánari ákvæðum í reglugerð.

Nú kemur í ljós að námsaðstoð hefur verið veitt á röngum forsendum vegna vísvitandi rangra upplýsinga af hálfu umsækjanda og skal aðstoðin þá endurkræf þegar í stað.

Við útgáfu skuldabréfs skv. 3. mgr. 7. gr. falla skuldbindingar ábyrgðarmanna skv. 3. mgr. 6. gr. niður, enda útvegi lánþegi ábyrgðaraðila, er sjóðsstjórn metur gilda, fyrir hinu nýja láni og skal ábyrgð þeirra vera einföld ábyrgð.

Stjórn sjóðsins er heimilt að taka fullnægjandi veðtryggingu í stað ábyrgðaryfirlýsinga óski lánþegi þess.

9. gr.

Viðmiðunartekjur skv. 2. mgr. 8. gr. skulu fyrir einhleyping vera helmingur „grunntölu framfærslukostnaðar". „Grunntala framfærslukostnaðar" svarar í þessu sambandi til heildarútgjalda skv. A- og B-hlutum í grundvelli vísitölu framfærslukostnaðar í maíbyrjun árið áður en aukaafborgun skv. 2. mgr. 8. gr. skal fara fram.

Viðmiðunartekjur hjóna svo og sambýlisfólks, sem skattlagt er skv. 1. málslið 5. mgr. B-liðar 25. gr. laga nr. 68/1971, sbr. 9. gr. laga nr. 11/1975, skulu á sama hátt nema þrem fjórðu hlutum „grunntölu framfærslukostnaðar". Að auki skal bætt við viðmiðunartekjur lánþega einum áttunda af „grunntölu framfærslukostnaðar" fyrir hvert barn sem hann hefur á framfæri sínu, sbr. C-lið 25. gr. laga nr. 68/1971, sbr. 9. gr. l. nr. 11/1975, og eigi er fullra 16 ára í byrjun þess árs er aukaafborgun skal fara fram.

Ráðherra skal ákveða með reglugerð hvaða hlutfall af vergum tekjum til skatts umfram viðmiðunartekjur lánþegi skuli greiða sem aukaafborgun, enda sé gætt þess hámarks er getur í niðurlagi 2. mgr. 8. gr. Er ráðherra heimilt að ákveða að þetta hlutfall fari stighækkandi í hlutfalli við hækkandi tekjur til skatts umfram viðmiðunartekjur.

Hverri fastri árlegri afborgun skv. 1. mgr. 8. gr. skal skipt á höfuðstól og verðbætur þannig, að upp í höfuðstól skal talin greidd jafnhá fjárhæð og nam fastri árlegri afborgun skv. 1. mgr. 8. gr., þegar skuldabréf skv. 3. mgr. 7. gr. var út gefið, en afgangur hinnar föstu árlegu afborgunar (þ. e. sú hækkun sem á þeirri fjárhæð hefur orðið frá útgáfu skuldabréfs til greiðsludags) skal talinn greiðsla á verðbótum. Hverri aukaafborgun skv. 2. mgr. 8. gr., sbr. 3. mgr. þessarar gr., skal skipt í sama hlutfalli milli höfuðstóls og verðbóta og fastri árlegri afborgun hefði verið skipt á þeim tíma sem aukaafborgunin er innt af hendi.

10. gr.

Verði á endurgreiðslutíma námslána breytingar á skattalögum þannig að veruleg breyting verði á því er telst vergar tekjur til skatts frá því sem er við gildistöku laga þessara skulu aukaafborganir skv. lögum þessum reiknaðar af stofni sem nefnd þriggja manna ákveður. Skal nefndin þannig skipuð að menntamálaráðherra tilnefnir einn nefndarmann, fjármálaráðherra annan en ríkisskattstjóri skal vera formaður nefndarinnar. Skal nefndin leitast við að setja reglur um útreikning aukaafborgunarstofns sem geri afborganir hvers gjaldanda sem líkastar því og orðið hefði að óbreyttum skattalögum.

Séu skattþegni áætlaðar tekjur til skatts skulu vergar tekjur til skatts í þessu sambandi teljast þær sömu og áætlaðar skattgjaldstekjur. Komi í ljós innan þeirra tímamarka er getur í 1. mgr. 38. gr. laga nr. 68/1971 að vergar tekjur til skatts hafi verið ofáætlaðar eða oftaldar og lánþegi því greitt of háa afborgun skal honum endurgreidd hin ofgreidda fjárhæð með þeim vöxtum sem á hverjum tíma eru reiknaðir af venjulegum sparisjóðsinnstæðum.

Sé lánþegi á endurgreiðslutímanum ekki skattskyldur á Íslandi af öllum tekjum sínum og eignum skal honum gefinn kostur á að telja fram tekjur sínar til Lánasjóðs íslenskra námsmanna og greiða afborganir í samræmi við það. Geri hann það ekki eða telja verði framtal hans ósennilegt og eigi er unnt að sannreyna tekjur hans samkvæmt því skal stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna áætla honum ríflegar vergar tekjur til útreiknings afborgana. Komi í ljós að þessi áætlun sé röng eiga ákvæði 2. mgr. þessarar greinar eða 11. gr. við.

11. gr.

Verði veruleg vanskil á endurgreiðslu námslána skal stjórn sjóðsins heimilt að fella allt lánið í gjalddaga. Sömu heimild hefur sjóðsstjórn ef í ljós kemur að aukaafborganir skv. 8. gr. hafa verið verulega lægri en vera bar vegna þess að lánþegi hefur vantalið vergar tekjur til skatts á framtali sínu. Sú hækkun, sem verður á aukaafborgun vegna endurskattlagningar lánþega, skal gjaldkræf þegar í stað og skulu reiknaðir af henni hæstu lögleyfðir dráttavextir frá gjalddaga þeirrar aukaafborgunar sem hækkuð er. Ákvæði 4. mgr. 8. gr. eiga ekki við um þessa hækkun.

12. gr.

Stjórn Lánasjóðsins er heimilt að veita aðstöðujöfnunarstyrki til námsmanna sem verða að kosta sig fjarri eigin heimili sínu vegna náms sem er aðstoðarhæft skv. 1. og 2. gr., enda verði sams konar nám ekki stundað þar sem umsækjandi á heima. Jöfnunarstyrki til námsmanna á Íslandi skal ákveða með tilliti til ferðakostnaðar og húsnæðiskostnaðar á dvalarstað.

Fé því, sem veitt er á fjárlögum til námsstyrkja, skal m. a. varið til þess að vega upp á móti kostnaðarauka hjá þeim námsmönnum sem fara utan til náms og skulu þeir að jafnaði ganga fyrir er stunda nám er eigi verður stundað hérlendis.

Sé námsmanni vegna örorku sinnar, framfærslu barna sinna eða maka eða af öðrum ástæðum að dómi sjóðsstjórnar illmögulegt að stunda nám sitt að fullnýttri lánaheimild má veita honum styrk úr sjóðnum, enda verði höfð hliðsjón af þeim bótum sem hann fær skv. gildandi tryggingalöggjöf.

13. gr.

Ráðherra er heimilt að ákveða með reglugerð að námsmenn frá Norðurlöndum, sem eru heimilisfastir á Íslandi og stunda nám hérlendis, skuli eiga rétt til námsaðstoðar samkvæmt lögum þessum með sama hætti og íslenskir námsmenn enda njóti þeir ekki aðstoðar frá heimalandi sínu. Einnig er heimilt að láta ákvæði þessarar greinar taka til einstakra annarra erlendra námsmanna sem eins er háttað um.

14. gr.

Umsækjendur um lán og styrki skulu láta fylgja umsókn sinni allar þær upplýsingar sem sjóðsstjórn telur máli skipta við ákvörðun námsaðstoðar.

Innlendum námsstofnunum, sem lög þessi taka til, er skylt að láta Lánasjóði íslenskra námsmanna í té nauðsynlega aðstoð við framkvæmd laganna, þar á meðal upplýsingar um framvindu náms umsækjanda.

Skattstjórum er skylt að láta Lánasjóði í té upplýsingar sem nauðsynlegar eru við framkvæmd laga þessara.

Með einstaklingsbundnar upplýsingar, sem Lánasjóði eru látnar í té samkvæmt þessari grein, skal farið sem trúnaðarmál.

III. KAFLI
Um ráðstöfunarfé Lánasjóðs íslenskra námsmanna o. fl.

15. gr.

Ráðstöfunarfé Lánasjóðs íslenskra námsmanna er:

1. Endurgreiðslur samkvæmt lögum þessum og vextir og afborganir af eldri námslánum.
2. Ríkisframlag.
3. Lánsfé.

Stjórn Lánasjóðs íslenskra námsmanna skal árlega gera fjárhagsáætlun fyrir sjóðinn á næsta almanaksári með sama hætti og aðrar ríkisstofnanir.

Ársreikningar sjóðsins skulu samþykktir af sjóðsstjórn og endurskoðaðir af ríkisendurskoðuninni. Þeir skulu birtir í Stjórnartíðindum.

16. gr.

Ráðherra setur með reglugerð frekari ákvæði um framkvæmd þessara laga, m. a. að því er varðar meginreglur um rétt til námsaðstoðar, ákvörðunaratriði varðandi fjárhæð hennar, ákvæði um útborgun lána með jöfnum mánaðarlegum greiðslum o. s. frv.

Heimilt er ráðherra að ákveða í reglugerð að námsmenn utan Háskóla Íslands skuli greiða hagsmunasamtökum sínum hliðstætt gjald og Stúdentaráð Háskóla Íslands fær til sinna nota af „innritunargjaldi". Á sama hátt getur ráðherra ákveðið að Lánasjóður innheimti gjald þetta þegar útborgun námsaðstoðar fer fram.

Sjóðsstjórn setur reglur um önnur atriði úthlutunar, þ. á m. hvað teljist „námslok", sbr. 3. mgr. 7. gr., og skulu úthlutunarreglur sjóðsins árlega gefnar út í heild, samþykktar af ráðherra. Sjóðsstjórn setur reglur um hvenær lánþegi skuli í síðasta lagi eiga þess kost að greiða gjaldfallið lán skv. 3. mgr. 7. gr. með skuldabréfi.

17. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Falla samtímis úr gildi lög nr. 7/1967, um námslán og námsstyrki, ásamt lögum nr. 39/1972, um breyting á þeim lögum.

Gjört í Reykjavík 28. maí 1976.

Kristján Eldjárn.
(L. S.)

Vilhjálmur Hjálmarsson.